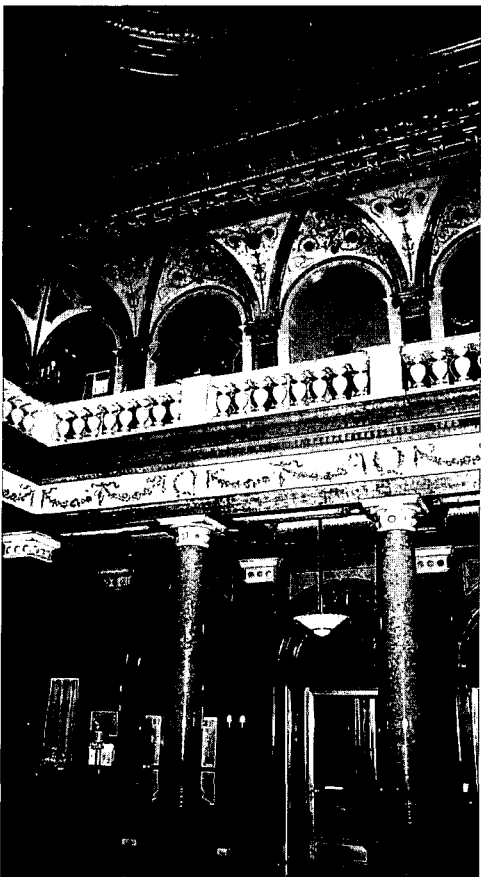

Salon Kasteel Oud Wassenaar.

Vestibule Kasteel Oud Wassenaar.

'Weelderige binnenordonnantie' kasteel Oud Wassenaar toe aan herstel

Kasteel Oud Wassenaar te Wassenaar bezit een van de belangrijkste 19e-eeuwse interieurs van Nederland. In deze villa met kasteelachtige allure wordt Heemschut door mr. D.J. van Schravendijk, voorzitter van de Monumentenstichting Kasteel Oud Wassenaar, en restauratie-architect A.J. Deurloo uit Den Haag rondgeleid door de hoofdruimten en terloops gewezen op de noodzaak van herstel van de aankleding.

Kasteel Oud Wassenaar is in de periode 1867-1869 opgetrokken in de stijl van de Neorenaissance met invloeden van de Hollandse, Franse en Italiaanse Renaissance. Opdrachtgever tot de bouw van Oud Wassenaar was de miljonair *C.J. van der Oudermeulen*, 'stalmeester in buitengewone dienst bij *Z.M. Koning Willem III*'. Als architect trad *Constantijn Muysken* (1843-1922) op. Het werk werd aangenomen door de gebroeders *Van Malsen* uit Den Haag, die ook de paneelbepinningen in de diverse kamers vervaardigd hebben. De plafond- en wandschilderingen zijn gemaakt door *J. Stortenbeker* uit Den Haag. Na het overlijden van Van der Oudermeulen in 1904 kwam Oud Wassenaar in handen van de exploitatiemaatschappij Nationaal Grondbezit N.V. en in 1908 van de exploitatiemaatschappij 'Park Groot Haesebroek'. Vanaf 1910 heeft het huis de functie van hotel gekregen, sinds 1974 die van een party-centrum. De huidige eigenares is de voornoemde Monumentenstichting Kasteel Oud Wassenaar.

Gesamtkunstwerk

Oud Wassenaar is een voorbeeld van een Gesamtkunstwerk, waarbij exterieur en interieur op basis van een totaalconcept ontworpen zijn. De leermeester van Muysken, *Eugen Gugel*, schreef over het huis, dat de architect 'bij dit werk

het benijdenswaardige voorrecht beschoren (was), zijn verbeelding op de meest onbekrompen wijze de teugels te kunnen laten vieren en zijn talent voornamelijk in de weelderige binnenordonnantie in volle kracht te openbaren (...)'. Die weelderige ordonnantie komt de bezoeker direct tegemoet bij binnenkomst in de enorme centrale vestibule, die de bel-étage en de verdieping beslaat. De ruimte ademt de sfeer van een open binnenplaats (cortile) van een Italiaanse Renaissance-palazzo, maar in dit geval overdekt met een plafond, waarin een cirkelvormig daglicht met een windroos van gebrandschilderd glas. 'De windwijzer stuurt lichtbollen aan, waaronder men ziet uit welke hoek de wind waait', aldus Deurloo. 'Bijzonder zijn de in het glas verwerkte vogelmotieven. Ten gevolge van de hevige storm in 1989 is driekwart van dit kostbare glas eruitgesprongen. Gelukkig was de houten omlijsting nog intact, anders waren de herstellkosten nog hoger uitgevallen dan de gemaakte f. 15.000,00.'

Bloemmotieven hersteld

Een granieten zuilengang aan de vier zijden van de vestibule torst de gaanderij op de verdieping. Van Schravendijk: 'Schietsgaten in deze zuilen herinneren aan de bezetting door de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog'. De vloer bestaat uit ingelegd

marmer. De wanden zijn bekleed met stucco lustro (kunstmarmer) en geled door rond-boogvormige doorgangen en pilasters. Via een marmeren keizerstrap aan de noordzijde bereikt men de verdieping. Daar raakt men geïmponeerd door ritmische geleding van de wanden door pilasters tussen rondbogen onder trompen. In een van de hoeken zijn trompbeschilderingen met gestileerde bloemmotieven hersteld na een lekkage. Deurloo: 'De waterafvoer via het dak is gigantisch. Bij gebrek aan voldoende hemelwaterafvoeren kan men derhalve problemen verwachten. Bovendien laat de huidige kwaliteit van de leibedekking en de lood- en zinkafwerkingen te wensen over.' Een geïmponeerd oog ziet hier en elders in de vestibule beschadigd en gescheurd stucwerk met name aan de plafonds- dat rijp is voor een grondige restauratie.

Scheuren

Om de vestibule zijn de verschillende vertrekken gegroepeerd, te weten de eetkamer, bibliotheek en biljartkamer in de Hollandse Renaissancestijl en de ontvangst- en slaapvertrekken in de diverse Neo-Lodewijkstijlen.

Via de westzijde van de vestibule arriveert men in de balzaal, die in het tweede decennium van de 20ste eeuw uitgebreid werd door architect *J.J. Brandes*. Van Schravendijk: 'De satijnen wandbespanningen met bloemmotieven tussen pilasters dienen door specialisten van de muur verwijderd en vervolgens gereinigd te worden, een uiterst dure grap. Er zijn inmiddels contacten met het Centraal Laboratorium te Amsterdam gelegd. De fraaie trompe l'oeuil-schildering op het plafond met uitzicht op een blauwe hemel met witte wolken vertoont her en der scheuren en heeft zijn volle glans verloren.' Alvorens de witte salon te betreden doorkruist men de eetkamer met lambrizingen, casettenplafond en schoorsteenmantel, die redelijk intact lijken te zijn. In het middenvak van het plafond kijkt een fraai geschilderde figurengroep op ons neer. De rijke paneelbetimmering is beschilderd met bloem- en vruchtfestoenen en de vakken zijn gevuld met gobelins met jachtaferelen. Ook de naburige voormalige bibliotheek, die dienst doet als barruimte, bevat houten betimmeringen.

'De satijnen wandbespanningen in de lichtgeschilderde Neo-Lodewijk XVI-salon vertonen duidelijk vochtsporen en het plafond is enigszins kromgetrokken', aldus Van Schravendijk. 'Het houtwerk is eveneens aan een opknappbeurt toe. Waar ligt nu de grens tussen restauratie en onderhoud? Deze is mijns inziens niet altijd even duidelijk te trekken'.

Geen rijkssubsidie

Na deze boeiende rondgang vertelt Van Schravendijk ten slotte: 'Het zou ideaal zijn,

indien herstel van het interieur van dit rijksmonument, wellicht te schatten op 1 miljoen gulden, zou kunnen samengaan met het beoogde aanpak van het exterieur. Daar vallen de zandstenen sierstukken zo van de muur'. Echter, zo heb ik van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg te Zeist begrepen, en dat verbaast mij ten zeerste, komt de interieurrestauratie niet in aanmerking voor rijkssubsidie. Wel zou er een rijkssubsidie-regeling speciaal voor interieurs in de maak zijn, die vanaf 1998 moet vigeren. 'Wij worden gedwongen ons in eerste instantie te concentreren op de buitenkant. Restauratiekosten hiervan zullen een slordige 4,5 miljoen gaan belopen. In ieder geval werken wij nu aan een totaal-herstelplan, dat zeer binnenkort op

Eetkamer Kasteel Oud Wassenaar.

Foto's Vincent Collette

tafel komt te liggen. Tevens maken wij ons er sterk voor dit jaar als één van de gegadigden in aanmerking te komen voor de dotatie van 50 miljoen van staatssecretaris *Nuis*, zodat er in een keer, en dus niet in tranches, toekenning van de totaalsubsidie kan plaatsvinden. Ambtelijk hebben wij momenteel alle medewerking vanuit Zeist en de gemeente, hetgeen ons in ieder geval goede hoop voor de toekomst geeft !'

Drs. Vincent Collette is adviseur cultuurbeheer te Den Haag